

Leletmentés

Alig több, mint 100 évvel később, 2017-ben valahol Magyarországon:

<https://444.hu/2017/09/28/ok-azt-gondoljak-1-migransbol-lesz-6-migrans-6-bol-meg-12-es-a-vegen-elfoglaljak-egesz-ocsenyt-egesz-magyarorszagot>

[In Kosztolányi Dezső: Füst. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970. 315-317.1.]

Kosztolányi Dezső

MI HUSZONÖTEZREN...

(1916)

Az újabb politikai események folytán, s minthogy az osztrák barakktáborok teljesen megteltek, a magyar és osztrák kormányok 25000 galíciai menekültet helyeznek el dunántúli kisebb falvakban és községekben.

...Mi, huszonötezer gácsországi földönfutók, árvák és betegek és fáradtak, hozzátok emeljük lankadt szavunkat, magyar parasztok. Úgy rendelkeztek, hogy hazánk helyett, melyet az ellenség dúlt föl, egy ideig hazánk legyen a ti földetek, a ti falutok. Szegényes, szerény vendégségbe megyünk hozzátok. Sárga ujjunkkal motozunk házikótok fakilincsén. Egy ital vizet kérünk meg egy vackot, hova lehajtsuk fejünket. Vagy még annyit se. Csak azt kérjük, ismerjete meg bennünket. Lássátok meg arcunkban az ember arcát, szemünkben a testvért. Amikor pedig a falu határán ballagunk, rongyos, tarka batyunkkal, a dűlők táján, szóljatok rá a komondorokra, melyek lábikránkba akaszkodnak, és le akarják rólunk húzni a gúnyát, amit még nem egészen téptek le rólunk.

Ismeretlenül is ismerünk titeket, csöndes, nyugalmas, keleti parasztok. Olyanok vagytok, mint az áldott föld. És ahogy a föld mindig adott nekünk párnát meg derékaljat, mikor elájultunk a fáradalmaktól, ti sem tagadhatjátok meg tőlünk a békét. A föld, az nem rossz. Sohase lökött még vissza. Az a természete, hogy hagyja, hadd hulljon reá az, kinek esni rendeltetett. Úgy érezzük, ti is ilyenek vagytok. A fekete gerendák, a pirosan égő erdők, az ordító városok poklából hozzátok értünk, a magyar földre, a ti falutokba, és csak pihegni akarunk, lélegzetet venni, míg majd elvonul fejünk fölött a zivatar. Erre még nem jártak a hadak, és itt még nem hallották a végítélet kürtjeit. Kalászos aranytól volt terhes a róna, és már a

csűrben a gabona. Csecsemőiteket az ablakokból nem dobták ki vad katonák. Hallgassatok meg minket.

Vagy hallottatok rémmeséket? Felejtsétek el. Éjjel fületekbe súgtak gonosz szájak boszorkányhistóriákat babonás ígésekről, rontó nézésről, halálos varázsról? Ne higgyétek. Felétek tartjuk vékony kezünket. Szúrjatok belé egy gombostűt, meglátjátok, abból is vér serked, forró, rubin vér, mely hasonló a tiétekhez. Beszéljete a fiunkról, ki a kárpáti hegyeken áll, puskával a kezében, mint a ti fiatok, védve az ország sziklakapuját, és a mi szemünkben is sós nedvesség gyülemlik össze, mint a tiétekben. Tudjuk, hogy mi megértjük egymást. A falu gyertyafényes csendjében majd mesélhetünk. Ti ezeréves szenvedésről, és mi olyan szenvedésről, melynek évezredek se szabtak határt. Jobbágyi igánkat még nem vették le a vállunkról. Nálatok a nóta azt tartja, a magyar még akkor is sír, mikor vigad. Mi nem vigadunk sírva, mert sohase vigadunk. De mindig sírunk. Egyik költőnk, aki zsargon nyelven ír, azt mondja a zsidókról, hogy *könny-milliomos*. Könnyeken keresztül szólunk hozzátok, könnyek által beszélünk, és könnyek által mutatjuk meg ikersorsunkat. Ismeritek ti is a mérges ebeket, a göröngyöt, a tövist, a mostoha világmindenséget. Hiszen azt mondjátok: *Szegény embert az ág is húzza*.

Minden vagyonunk: néhány ruhadarab, pár imádságos könyv. Meg egy ütött-kopott esernyő. Ehhez még ragaszkodunk. Isten tudja, miért. Talán azért, mert nincs más egyebünk. Úgy viseljük, mint nemes ember a címerét. A nyomorunk, a nincstelenségünk címere ez. Jelenti az otthonunkat, melyet már nem láthatunk. Néha, mikor egy sáros, füstös állomáson

várákozunk éjjel, hálásan szorítjuk meg az esernyő hideg fakampóját, és azt hisszük, hogy egy kéz, egy eleven kéz, mely kezünkbe kulcsolódik. Azt hisszük, hogy azoknak a keze, kik már hidegen alszanak a földben, azoknak a keze, kiket szerettünk, a feleségünk, a kislányaink keze, kik most futnak a széles föld hátán, ki tudja, hol. Mindig talpig feketében jártunk, akkor is, mikor mások cifrázkodtak. Minket nem ért készületlenül a világ nyomorúsága. Még csak át se kellett öltözködnünk gyászruhába.

A gácsországi zsidó áll most a küszöbötök előtt. Viaszfehér az arca, és a szemébe piros a könnyek savától. Ismeretlen nektek ez az idegen? Nem, nem lehet ismeretlen. Mert ti minden szenvedést ismertek. Egy ősi vándor kopog, a század alélt vándora. Hátán háza, kebelén kenyere...

Egyenlőség, 1916. augusztus 26.

